

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПЕРВОМАЙСЬКИЙ ІНДУСТРІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
(ППФК)

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ ППФКу
від 05.09.2023 № 78

ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІНСТРУКТАЖУ З БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ
ДЛЯ ПРАЦІВНИКІВ
ПЕРВОМАЙСЬКОГО ІНДУСТРІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОГО
ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ

Тривалість інструктажу 30 хвилин

I. Загальні відомості про заклад освіти

Первомайський індустріально-педагогічний фаховий коледж (далі — Фаховий коледж, коледж) є державним закладом і підпорядковується Міністерству освіти і науки України.

Фаховий коледж засновано як технічне училище згідно з наказом Державного комітету Ради Міністрів УРСР з професійно-технічної освіти від 14.10.1977 № 192 «Про відкриття у м. Первомайську Ворошиловградської області технічного училища».

Згідно з наказом Міністерства освіти України від 18.08.1995 № 250 «Про реорганізацію ПТУ № 31 м. Первомайська Луганської області в філію Рубіжанського індустріально-педагогічного технікуму» професійно-технічне училище № 31 було реорганізоване у Первомайську філію Рубіжанського індустріально-педагогічного технікуму.

Згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 16.01.2003 № 18 «Про реорганізацію Первомайської філії Рубіжанського індустріально-педагогічного технікуму» філія реорганізована у Первомайський індустріально-педагогічний технікум.

Згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 25.06.2018 № 680 «Про зміну типу та перейменування Первомайського індустріально-педагогічного технікуму» технікум перейменовано у Первомайський індустріально-педагогічний коледж.

Згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 24.02.2020 № 279 «Про перейменування Первомайського індустріально-педагогічного коледжу» коледж перейменовано у Первомайський індустріально-педагогічний фаховий коледж.

У зв'язку зі складною суспільно-політичною ситуацією, яка склалась влітку 2014 року в м. Первомайську Луганської області, заклад освіти втратив змогу продовжувати освітній процес на території міста відповідно до вимог українського законодавства, і за погодженням з Міністерством освіти і науки України (наказ № 1284 від 07.11.2014 р.) продовжив освітню діяльність у місті Рубіжне Луганської області.

Юридична адреса коледжу: вулиця Померанчука, 28, місто Рубіжне, Луганська область 93009, Україна.

У зв'язку з воєнною агресією російської федерації коледж перемістився у смт Гусятин, Тернопільської області (наказ МОН України від 21.04.2022 № 368 «Про тимчасове переміщення Первомайського індустріально-педагогічного коледжу») і знаходиться за адресою: вул. Шевченка, 3, смт Гусятин, Тернопільська область)

Заклад освіти з жовтня 2014 року очолює Себко Дмитро Миколайович.

У зв'язку з початком воєнних дій на території міста Первомайська та вимушеним переміщенням коледж втратив власну матеріально-технічну базу.

Фаховий коледж здійснює освітню діяльність у дистанційній формі.

Фінансування коледжу здійснюється за рахунок бюджетних коштів.

2. Загальні правила поведінки здобувачів освіти

Безпека життєдіяльності та охорона праці учасників освітнього процесу в коледжі ґрунтується на свідомому і сумлінному виконанні правил поведінки. Основні види життєдіяльності у закладі освіти — навчання, наполеглива праця, творчість. Під час знаходження у коледжі потрібно чітко усвідомлювати наслідки своїх дій, щоб не створити небезпечну ситуацію для себе та оточуючих. Необхідно розуміти те, що безпека, перш за все, залежить від кожної людини, її ставлення до навколишнього середовища та інших людей.

Обов'язковим протягом усього навчання у коледжі є інструктування та навчання здобувачів освіти безпечним методам навчання та праці, надання першої допомоги потерпілим від нещасних випадків, правильних дій при виникненні надзвичайних ситуацій, правил дорожнього руху. Проведення інструктажів та перевірка знань здобувачів освіти з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності здійснюється у межах навчальної програми і оформлюється відповідно у журналі академічної групи та оформляється на сторінках інструктажів з охорони праці. При зарахуванні до коледжу проводиться вступний інструктаж, а перед початком навчальних занять, 2 рази на рік проводиться первинний та повторний інструктаж з безпеки життєдіяльності та охорони праці. Здобувачі освіти, які інструктуються, розписуються у журналі реєстрації інструктажів. Виконання вимог правил з охорони праці та безпеки життєдіяльності студентами є обов'язковим у роботі, спрямованій на організацію безпечних і здорових умов праці та навчання студентів коледжу у навчальних кабінетах, кабінетах підвищеного ризику, спортивній залі, спортивних майданчиках, майстернях.

У кабінетах фізики та хімії здобувачам освіти забороняється працювати із реактивами, електричними та іншими нагрівальними приладами без дозволу викладача. Під час практичних та лабораторних занять, у кабінетах підвищеного ризику, необхідно виконувати лише ту роботу, з якої пройдено інструктаж, чітко дотримуючись вимог інструкції з охорони праці.

Для підлітків 16-17 років встановлені граничні норми переміщення та підймання вручну вантажу, а саме:

– для юнаків — 12,6 кг;

– для дівчат — 6,3 кг.

Здобувачі освіти коледжу зобов'язані:

- виконувати вимоги з безпеки життєдіяльності та охорони праці, передбачені відповідними правилами та інструкціями, дотримуватися дисципліни, навчатися сумлінно;

- берегти обладнання, інвентар, матеріали, навчальні посібники тощо, бережливо ставитися до майна коледжу;

- сумлінно дотримуватися правил внутрішнього розпорядку коледжу, особистої гігієни і санітарних норм як на місці навчання та праці так і на вулиці чи вдома;

- виконувати лише ту роботу, яку доручив викладач;

- не входити до кабінету, аудиторії без дозволу викладача;

- не підходити до відкритих вікон, починаючи з другого поверху;

- не бігати в аудиторіях, кабінетах коледжу під час навчально-виховного процесу;
- не допускати грубощів, образ, застосування протиправних дій у вирішенні конфліктних ситуацій до оточуючих;
- не приносити до коледжу небезпечні предмети (ріжучі, колючі, вибухові, вогненебезпечні предмети, газові балончики, петарди тощо);
- не палити в приміщеннях та на території коледжу;
- не виносити з приміщень коледжу матеріальні цінності;
- співпрацювати з адміністрацією коледжу щодо створення безпечних умов для навчання та праці, своєчасно повідомляти про недоліки, які можуть призвести до небезпеки під час навчально-виховного процесу.

Запорукою безпеки студентів та оточуючих є виконання вимог інструкцій, нормативних актів з безпеки життєдіяльності та охорони праці, правил безпечної роботи під час навчально-виховного процесу, співпраця з адміністрацією коледжу щодо створення безпечних умов для навчання.

3. Основні положення Закону України «Про охорону праці», Кодексу Законів про працю та нормативних актів про охорону праці

3.1 Кодекс законів України про працю

Ст. 24. Забороняється укладення трудового договору з громадянином, якому за медичним висновком запропонована робота, яка протипоказана за станом здоров'я.

Ст. 29, п.1. Роботодавець повинен роз'яснити працівникові його права і обов'язки та проінформувати під розписку про умови праці, наявність на робочому місці, де він буде працювати, небезпечних і шкідливих виробничих факторів, які ще не усунуто, та можливі наслідки їх впливу на здоров'я, його права на пільги і компенсації за роботу в тяжких умовах відповідно до чинного законодавства і колективного договору.

Ст. 38. Працівник має право у визначений ним строк розірвати трудовий договір за власним бажанням, якщо роботодавець або уповноважений ним орган не виконує законодавство про охорону праці, умови колективного договору з цих питань.

Ст. 44. При припиненні трудового договору з підстав, зазначених у п. 6 ст. 36 та п. 1,2 і 6 ст. 40 цього Кодексу чи внаслідок порушення власником або уповноваженим ним органом законодавства про працю, умов колективного або трудового договору (ст. 39) працівникові виплачується вихідна допомога у розмірі не менше середньомісячного заробітку, у разі призову або вступу на військову службу (п.3 ст. 36) - не менше двомісячного середнього заробітку, внаслідок порушення власником або уповноваженим ним органом законодавства про охорону праці, умов колективного договору з цих питань (ст.38,39) - у розмірі, передбаченому колективним договором, але не менше тримісячного середнього заробітку.

Ст. 100. На важких роботах, на роботах зі шкідливими і небезпечними умовами праці, на роботах з особливими природними, географічними, геологічними умовами та умовами підвищеного ризику для здоров'я

встановлюється підвищена оплата праці. Перелік цих робіт визначається Кабінетом Міністрів України.

Ст. 108. Робота у нічний час (ст.54) оплачується у підвищеному розмірі, встановленому тарифною угодою та колективним договором, але не нижче 20 відсотків тарифної ставки (окладу) за кожну годину роботи у нічний час.

Ст. 11. За час простою, коли виникла виробнича ситуація, небезпечна для життя чи здоров'я працівника або для людей, які його оточують, і навколишнього середовища не з його вини, за ним зберігається середній заробіток.

Ст. 153. На всіх підприємствах, в установах, організаціях створюються безпечні і нешкідливі умови праці.

Забезпечення безпечних і нешкідливих умов праці покладається на власника або уповноважений ним орган.

Працівник має право відмовитися від дорученої роботи, якщо створилася виробнича ситуація, небезпечна для його життя чи здоров'я, або людей, що його оточують, навколишнього середовища.

Умови праці на робочому місці, безпека технологічних процесів, машин, механізмів, устаткування та інших засобів виробництва, стан засобів колективного та індивідуального захисту, що використовуються працівником, а також санітарно-побутові умови повинні відповідати вимогам нормативних актів про охорону праці. На роботодавця або уповноважений ним орган покладається систематичне проведення інструктажу (навчання) працівників з питань охорони праці, протипожежної охорони.

Ст. 159. *Працівник зобов'язаний:*

- знати і виконувати вимоги нормативних актів про охорону праці, правила поведіння з машинами, механізмами, устаткуванням та іншими засобами виробництва, користуватися засобами колективного та індивідуального захисту;

- додержувати зобов'язання щодо охорони праці, передбачені колективним договором (угодою, трудовим договором) та правилами внутрішнього трудового розпорядку закладу, установи;

- проходити у встановленому порядку попередні та періодичні медичні огляди;

- співпрацювати з роботодавцем або уповноваженим ним органом у справі організації безпечних і нешкідливих умов праці, особисто вживати посильних заходів щодо усунення будь якої виробничої ситуації, яка створює загрозу його життю чи здоров'ю, або людей, що його оточують, навколишньому природному середовищу, повідомляти про небезпеку свого безпосереднього керівника або іншій посадовій особі.

Ст.163. На роботах зі шкідливими і небезпечними умовами праці, а також роботах, пов'язаних із забрудненням або здійснюваних у несприятливих температурних умовах, працівникам видаються безкоштовно за встановленими нормами спеціальний одяг, спеціальне взуття та інші засоби індивідуального захисту.

Ст.164. Роботодавець або уповноважений ним орган повинен компенсувати працівникові витрати на придбання спецодягу та інших засобів індивідуального захисту, якщо встановлений нормами строк видачі цих засобів порушено і працівник був змушений придбати їх за власні кошти. У разі дострокового

зношування цих засобів не з вини працівника роботодавець або уповноважений ним орган зобов'язаний замінити їх за свій рахунок.

Ст. 169. Роботодавець або уповноважений ним орган зобов'язаний за свої кошти організувати проведення попереднього (при прийнятті на роботу) і періодичних (протягом трудової діяльності) медичних оглядів працівників, зайнятих на важких роботах, роботах із шкідливими чи небезпечними умовами праці або таких, де є потреба у професійному доборі, а також щорічного обов'язкового медичного огляду осіб віком до 21 року.

Ст. 171. Власник або уповноважений ним орган повинен проводити розслідування та вести облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві відповідно до порядку, встановленого Кабінетом Міністрів України.

Ст. 172. У випадках, передбачених законодавством, на власника або уповноважений ним орган покладається обов'язок організувати навчання, перекваліфікацію і працевлаштування інвалідів відповідно до медичних рекомендацій, встановити на їх прохання неповний робочий день або неповний робочий тиждень та створити пільгові умови праці.

Ст. 173. Власник або уповноважений ним орган зобов'язаний відповідно до законодавства відшкодувати працівникові шкоду, заподіяну йому каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, пов'язаним із виконанням трудових обов'язків.

Ст. 174. Забороняється застосування праці жінок на важких роботах та роботах із шкідливими і небезпечними умовами праці, а також на підземних роботах, крім деяких підземних робіт (нефізичних робіт або робіт по санітарному та побутовому обслуговуванню). Забороняється також залучення жінок до підіймання і переміщення речей, маса яких перевищує встановлені для них граничні норми.

Ст. 191 Усі особи молодше вісімнадцяти років приймаються на роботу лише після попереднього медичного огляду і в подальшому, до досягнення 21 року, щороку підлягають обов'язковому медичному оглядові.

Ст. 192 Забороняється залучати працівників молодше 18 років до нічних, надурочних робіт і робіт у вихідні дні.

3.2. Основні положення Закону України «Про охорону праці»

3.2.1. Гарантії прав громадян на охорону праці

Працівник має бути проінформований під розписку у спеціальному журналі про умови праці, наявність на робочому місці, де він буде працювати, небезпечних і шкідливих виробничих факторів, які ще не усунуті, про його право на пільги і компенсації за роботу в таких умовах відповідно до законодавства, колективного договору.

Працівник має право відмовитись від дорученої роботи, якщо створилася виробнича ситуація, небезпечна для його життя чи здоров'я. За період простою з цих причин не з вини працівника за ним зберігається середній заробіток.

Працівник має право розірвати трудовий договір за власним бажанням (контракт), якщо керівництво не виконує законодавство про охорону праці, умови колективного договору з цих питань. У цьому випадку Ви маєте право на вихідну допомогу в розмірі не менше тримісячного заробітку.

Якщо за станом здоров'я працівник потребує надання легкої роботи, відповідно медичному висновку, за його згодою може бути переведений тимчасово, або без обмеження строку. Оплата праці в цьому випадку проводиться згідно з законодавством.

На час зупинення підприємства, цеху, дільниці, устаткування органом державного нагляду чи службою охорони праці, за працівником зберігається місце роботи.

Працівники, зайняті на роботах з важкими та шкідливими умовами праці, безплатно забезпечуються лікувально-профілактичним харчуванням, молоком, мають право на оплачувані перерви санітарно-оздоровчого призначення, скорочення тривалості робочого часу, додаткову оплачувану відпустку, оплату праці у підвищеному розмірі тощо. На цих роботах працівникам видається безкоштовно за встановленими нормами спецодяг, спецвзуття та інші засоби індивідуального захисту.

3.2.2. Відшкодування працівникові шкоди у разі ушкодження його здоров'я

Відшкодування шкоди, заподіяної працівникові внаслідок ушкодження його здоров'я або у разі смерті працівника, здійснюється Фондом соціального страхування від нещасних випадків відповідно до Закону України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності".

Роботодавець може за рахунок власних коштів здійснювати потерпілим та членам їх сімей додаткові виплати відповідно до колективного чи трудового договору.

За працівниками, які втратили працездатність у зв'язку з нещасним випадком на виробництві або професійним захворюванням, зберігаються місце роботи (посада) та середня заробітна плата на весь період до відновлення працездатності або до встановлення стійкої втрати професійної працездатності. У разі неможливості виконання потерпілим попередньої роботи проводяться його навчання і перекваліфікація, а також працевлаштування відповідно до медичних рекомендацій.

Час перебування на інвалідності у зв'язку з нещасним випадком на виробництві або професійним захворюванням зараховується до стажу роботи для призначення пенсії за віком, а також до стажу роботи із шкідливими умовами, який дає право на призначення пенсії на пільгових умовах і в пільгових розмірах.

Якщо працівнику, відповідно до медичного висновку, встановлена стійка втрата працездатності, розмір одноразової допомоги встановлюється з розрахунку середньомісячного заробітку потерпілого за кожний відсоток втрати ним професійної працездатності.

У разі смерті потерпілого розмір одноразової допомоги повинен бути не менше п'ятирічного заробітку працівника на його сім'ю, крім того, не менше однорічного заробітку на кожного утриманця померлого, а також на його дитину, яка народилась після його смерті.

Якщо нещасний випадок стався внаслідок невиконання потерпілим вимог нормативних актів про охорону праці, розмір одноразової допомоги може бути

зменшено, але не більш як на п'ятдесят відсотків.

Працівник має право на відшкодування в разі нещасного випадку на лікування, протезування і таке інше. В зв'язку з нещасним випадком або профзахворюванням, за працівником зберігається місце роботи та середня заробітна плата на весь період до відновлення працездатності або визначення його інвалідом.

Час перебування на інвалідності у зв'язку з нещасним випадком на виробництві або професійним захворюванням зараховується до стажу роботи для призначення пенсії за віком, а також до стажу роботи із шкідливими умовами, який дає право на призначення пенсії на пільгових умовах і у пільгових розмірах.

На відшкодування моральної шкоди працівнику виплачується до 200 мінімальних заробітних плат незалежно від інших виплат.

3.2.3. Розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій в коледжі

Про кожний нещасний випадок працівник повинен доповісти безпосередньо директору і вжити заходів для надання долікарської допомоги потерпілому. Наказом директора коледжу затверджується комісія з розслідування, яка протягом трьох діб з моменту події повинна обстежити місце нещасного випадку, установити обставини нещасного випадку, визначити відповідальних за це осіб, розробити заходи щодо запобігання подібних випадків, скласти акт за формою Н-5 у двох примірниках, Н-1 — у шести примірниках.

Керівник протягом доби після закінчення розслідування затверджує шість примірників акту за формою Н-1. Примірник затвердженого акту форми Н-5 разом з примірником затвердженого акту форми Н-1 (або форми НПВ), примірник карти форми П-5 — у разі виявлення гострого професійного захворювання (отруєння) протягом трьох діб надсилаються роботодавцем:

- потерпілому або особі, яка представляє його інтереси;
- робочому органу виконавчої дирекції Фонду за місцезнаходженням підприємства.

Примірник затвердженого акту форми Н-1 (або форми НІ 1В) протягом трьох діб надсилається роботодавцем:

- керівникові структурного підрозділу підприємства, де стався нещасний випадок, для здійснення заходів щодо запобігання подібним випадкам;
- територіальному органу Держгірпромнагляду за місцем знаходження закладу, установи;
- первинній організації профспілки, представник якої брав участь у роботі комісії, або уповноваженій найманими працівниками особі з питань охорони праці, якщо потерпілий не є членом профспілки.
- копія акту форми Н-1 надсилається органу, до сфери управління якого належить підприємство.

Акти за формою Н-5, Н-1 зберігаються протягом 45 років в установі, закладі, де нещасний випадок взято на облік. Якщо потерпілий своєчасно не повідомив свого керівника або якщо втрата працездатності від цього настала не відразу, нещасний випадок розслідується протягом десяти діб від дня подачі заяви. Питання про складення акту за формою Н-1 вирішується комісією з

розслідування.

Якщо нещасний випадок стався зі студентом (вихованцем, слухачем) під час навчально-виховного процесу, розслідування проводиться відповідно до Положення про порядок розслідування нещасних випадків, що сталися під час навчально-виховного процесу в навчальних закладах, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 31.08.2001 року № 616, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 28.12.2001р. за N 1093/6284.

Якщо стався нещасний випадок груповий або із смертельним наслідком проводиться спеціальне розслідування.

Про кожний груповий нещасний випадок і нещасний випадок із смертельним наслідком негайно треба повідомити державному інспектору, санепідемстанцію у разі гострих професійних отруєнь, місцевий орган державної виконавчої влади, профспілковий комітет, прокуратуру за місцем знаходження закладу.

Розслідування смертельних нещасних випадків проводиться протягом не більше 10 днів і складається акт спеціального розслідування.

Акт за формою Н-1 складається на кожного потерпілого і затверджується керівником протягом доби після підписання акту спеціального розслідування.

Комісія по розслідуванню разом з керівником закладу відвідує потерпілих або членів їхніх сімей, розглядає і вирішує на місці соціальні питання, роз'яснює потерпілим (сім'ям) їхні права відповідно до чинного законодавства.

4. Загальні положення з техніки безпеки

Під час пересування по території коледжу треба бути уважним, прислухатися до сигналів транспорту, що рухається.

При зустрічному русі працівникам слід триматися правої сторони.

Торкатися до обірваних і з пошкодженою ізоляцією електропроводів забороняється.

Біля тросів, ланцюгів і канатів треба бути обережними.

Не наступати на кришки люків, різні перекриття ям, канав та котлованів, щоб не впасти в них.

Необхідно вивчати попереджувальні знаки, звукову і світлову сигналізацію, що діють на території та в приміщенні закладу.

На території, у виробничих санітарно-побутових приміщеннях, на робочому місці треба дотримуватись чистоти і виконувати вимоги особистої гігієни.

Для запобігання простудним захворюванням необхідно стежити, щоб одяг і взуття не були мокрими, уникати протягів і вимагати від адміністрації усунення їх, не переохолоджуватись.

Приступати до роботи без інструктажу на робочому місці забороняється. Для обслуговування робіт з підвищеною небезпекою необхідно мати посвідчення на право проведення цих робіт.

Робоче місце повинно підтримуватись в чистоті і порядку.

Не дозволяється завалювати місця і проходи матеріалами, відходами та іншими предметами.

Перед початком роботи треба перевіряти:

- 1) справність устаткування, інструменту;
- 2) наявність і справність захисних огорож, небезпечних місць, механізмів, драбин, настилів тощо;
- 3) наявність надійного заземлення металевих частин устаткування, машин, механізмів, а також труб, у які взята електропроводка;
- 4) арматуру електричного освітлення, що захищає очі від прямого попадання світла, наявність нормального освітлення робочого місця як природним, так і штучним світлом.

Необхідно стежити за достатньою вентиляцією на робочому місці.

Після закінчення роботи необхідно прибрати своє робоче місце і повідомити керівника про всі несправності, які не були усунуті під час роботи.

Приступаючи до обслуговування устаткування, обладнання, необхідно вивчити інструкцію про його експлуатацію. Перед пуском слід переконатися в його справності і що пуск його нікому не загрожує небезпекою.

Якщо під час огляду виявлені будь-які несправності в обладнанні або його запобіжних пристроях, слід повідомити про це керівника і до усунення їх до роботи не приступати.

Забороняється:

- 1) залишати працююче устаткування без догляду (навіть при короткочасній відсутності), необхідно зупинити його і повідомити про це керівника;
- 2) доторкатися до рухомих частин обладнання і спиратися на нього;
- 3) користуватися рукавицями під час робіт, де є небезпека захоплення їх обертовими частинами;
- 4) користуватися несправними засобами індивідуального захисту.

Не дозволяється допускати на своє робоче місце осіб, які не мають відношення до виконуваної роботи, довіряти працююче устаткування, обладнання іншому працівникові.

5. Загальні вимоги з електробезпеки

Електричний струм силою 0,1А смертельно небезпечний для людини. Для попередження електротравм усе електрообладнання повинне бути заземленим (зануленим).

До початку роботи на електрифікованому устаткуванні, необхідно перевіряти його справність, ізоляцію проводів і надійність заземлення. Доторкатися до оголених струмоведучих і незахищених частин електроустаткування забороняється. У разі виявлення порушення ізоляції електропроводів, відкритих струмоведучих частин електроустаткування або порушення заземлення треба негайно повідомити про це свого безпосереднього начальника для вжиття заходів щодо усунення несправності.

Проводити самому ремонт електроустаткування забороняється. Цю роботу повинен виконувати тільки електрик, що має допуск до обслуговування електроустаткування.

При перерві в подачі електроенергії, а також коли треба залишити робоче місце, необхідно вимкнути устаткування, машину чи механізм.

При роботах, під час виконання яких можна випадково доторкнутися до струмоведучих частин, треба застосувати тільки справні і випробувані

діелектричні засоби захисту.

6. Загальні вимоги з пожежної безпеки

При влаштуванні на роботу необхідно пройти інструктаж з пожежної безпеки.

У приміщенні ознайомитися з пожежним інвентарем, запам'ятати, де він знаходиться, і що можна застосувати для гасіння пожежі. Пам'ятайте: будь-яку пожежу легше попередити, ніж загасити.

Захаращувати, закривати пожежні проїзди і проходи до пожежного інвентарю, устаткування і пожежних кранів забороняється.

Палити цигарки і кидати недопалки у приміщенні та на території закладу, установи забороняється.

Необхідно стежити за справністю електрообладнання, не допускати його перегрівання, перевіряти змащування тертьових частин механізмів, своєчасно усувати несправності.

Забороняється:

1) кидати на підлогу в приміщеннях папір, промаслені ганчірки (прибирати їх треба в спеціальні металеві ящики для відходів і після закінчення робочої зміни виносити з приміщення).

2) затуляти електролампи папером або тканиною, підв'язувати їх неізолюючими матеріалами, чіпляти на електровимикачі, на електропроводи одяг, забивати металеві цвяхи між дротами;

3) вмикати в електромережу прилади, які можуть призвести до непередбачених навантажень;

4) замінювати перегорілі запобіжники дротом.

Працюючи з вогнебезпечними матеріалами, необхідно додержуватись протипожежних вимог і мати на робочому місці засоби для гасіння пожежі (пісок, воду, вогнегасники та ін.). Їх треба застосовувати відповідно до інструкцій - залежно від характеру речовини, що горить, і речовини, якою гасять пожежу.

Виходячи останнім з приміщення, необхідно вимкнути електромережу (за винятком чергового освітлення).

Про всі помічені порушення пожежної безпеки необхідно повідомити керівника.

У разі виникнення пожежі треба негайно повідомити про це пожежну охорону по телефону «101», керівництво коледжу.

7. Надання першої (долікарської) допомоги потерпілим при нещасних випадках

У випадку дотику людини до струмоведучих частин і потрапляння її під напругу, насамперед необхідно звільнити її від дії електричного струму, вимкнути електроустановку від джерела живлення.

Якщо електроустановку вимкнути неможливо, то потерпілого слід відтягти від струмопровідних частин, взявшись за одяг або застосувавши підручний ізоляційний матеріал.

Після звільнення потерпілого від дії електричного струму необхідно

викликати лікаря і надати потерпілому першу (поки прибуде лікар) допомогу.

Якщо потерпілий не втратив свідомість, продовжує дихати і в нього нормально працює серце, слід покласти його, розстібнути одяг, забезпечити повний спокій до прибуття лікаря.

При відсутності в потерпілого дихання і пульсу необхідно робити штучне дихання і непрямий (зовнішній) масаж серця. Під час долікарської допомоги необхідно стежити за зіницями очей.

Широкі зіниці свідчать про різке погіршення кровообігу мозку. При такому стані оживлення треба починати негайно.

Якщо у потерпілого відсутнє дихання і пульс, оживлення його необхідно робити у такому порядку:

а) покласти потерпілого на спину, поклавши йому під лікті валик із згорненого одягу;

б) стати з лівого боку від потерпілого, покласти свою ліву руку йому під потилицю і відкинути йому голову назад;

в) відкрити потерпілому рот, звільнити його від слизу за допомогою марлі або носової хусточки і зробивши два-три глибоких вдихи, вдувати через марлю або хустку повітря із свого рота в рот потерпілого;

г) звільнити рот і ніс потерпілого після закінчення вдудання, щоб не заважати вільному видиху, після видиху людина, що надає допомогу, знову повинна зробити два-три глибоких вдихи в рот потерпілому.

Частота дихання не повинна перевищувати 12-16 раз на хвилину.

При появі перших слабких вдихів слід починати робити штучний вдих у момент самостійного вдиху.

При відновленні у потерпілого самостійного дихання деякий час слід продовжувати штучне дихання до повного приведення потерпілого до свідомості або до прибуття лікаря. Якщо у потерпілого відсутній пульс, необхідно для підтримання життєвої діяльності організму (для відновлення кровообігу) одночасно з штучним диханням (вдуданням повітря) робити зовнішній масаж серця. Зовнішній (непрямий) масаж серця слід робити ритмічно стискаючи серце через передню стінку грудної клітки при надавлюванні на відносно рухому нижню частину грудної клітки з частотою 60-70 раз на хвилину. Це забезпечує достатній кровообіг в організмі, якщо серце не працює. Не припиняйте дії, якщо навіть потерпілий не подає ознак життя. Тільки лікар може вирішити питання про доцільність приведення потерпілого до притомності.

Необхідно вивчити способи надання першої допомоги при ураженні електричним струмом і вміти застосувати їх у разі потреби. У випадку, якщо необхідно надати першу допомогу, треба її надавати негайно, за можливістю тут же, на місці пригоди. Під час надання потерпілому допомоги не дозволяється охолоджувати його тіло, залишати потерпілого на сирій землі, на кам'яній, бетонній або металевій підлозі. Під потерпілого необхідно підкласти що-небудь тепле і, якщо можливо, зігріти його. Необхідно вміти надавати першу допомогу при опіках, бо будь-який опік - це рана, в яку легко може проникнути інфекція. Для запобігання проникненню інфекції на місце опіку кладуть стерильний матеріал, який покривають бинтом. Не слід знімати з обпеченого місця одяг і відривати від рани білизну, яка прилипла.

У разі тяжких великих опіків, при яких може настати больовий шок, потерпілого необхідно обгорнути чистим простирадлом, покласти і забезпечити максимальний спокій. До прибуття лікаря потерпілому треба давати солодкий чай або каву. При опіку очей електричною дугою треба робити холодні примочки розчином борної кислоти.

При обмороженні треба відігріти потерпілому обморожену частину тіла до температури 37°C, розтираючи м'якою вовняною тканиною або теплою сухою рукавицею до почервоніння шкіри, потім змастити обморожену частину тіла несолоним жиром або вазеліном. Подаючи першу допомогу при переломах і вивихах, насамперед слід надати потерпілому зручного положення, яке б не давало можливості рухатися пошкодженій частині тіла. Цього можна досягти за допомогою накладання шин.

При відсутності шин можна використати будь-які підручні засоби: дошки, палиці, шматки картону, фанери тощо. Шини треба прикріплювати до кінцівок бинтами, пасками або мотузками.

Для запобігання забруднення рани при відкритому переломі необхідно поверхню шкіри змастити настоем йоду, накласти стерильну пов'язку і відправити потерпілого до медпункту або іншого лікувального закладу. Надаючи першу допомогу при пораненнях, необхідно чисто вимити руки милом або протерти пальці йодним настоем. Не можна очищати рану від бруду, пилу, землі, крові, промиваючи водою (це може робити тільки лікар). Пам'ятайте: будь-яке поранення небезпечно втратою крові, забрудненням і зараженням рани. Для надання першої допомоги необхідно розкрити індивідуальний пакет, покласти стерильний матеріал на рану і зав'язати бинтом. Якщо немає індивідуального пакета, слід перев'язати рану бинтом, марлею або чистою ганчіркою. Поверхню шкіри навколо рани змастити настоем йоду. Кровотечу необхідно припинити за допомогою пов'язки. Для цього рану закривають стерильним матеріалом і щільно забинтовують.

При великій кровотечі треба затиснути кров'яні судини за допомогою джгута із закруткою, при цьому необхідно пам'ятати, що джгут не можна тримати більше, як 1,5 - 2 год.

Розробила:

інженер з охорони праці

Ганна СЕЛЕДЕЦЬ